

Kellelt: Euroopa õpilased, koostöös Afganistani õpilastega

Kellele: Poliitikutele ja poliitikakujundajatele arengukoostöö valdkonnas

Haridus Afganistanis aastal 2020 – ärgem unustagem aastatuhande arengueesmärki nr 2: igal maailma lapsel on õigus haridusele

Education for Afghan children

Manifesti kokkuvõte

Toimiva ühiskonna ehitamisel on väga oluline kõigi elanike korralik haridus. Ja kuigi haridus on üks inimõigusi, ei käi üle maailma 67 miljonit last koolis. Neist 5 miljonit last elab Afganistanis.

Haritud elanikkond lahendaks terviseprobleeme, vähendaks vaesust ja suurendaks demokraatia- ja rahupüüdlusi. Setõttu tuleb hariduse olukorda Afganistanis parandada. Peamised probleemid on praegu:

- 1) Turvalisus – vanemad ei saada oma lapsi kooli, sest nad teavad, et sellega on seotud turvariskid. Rünnakud koolilastele ei ole haruldased, eriti tüdrukute puhul (mitmeid tüdrukute koole on pommitatud). Lahenduseks oleks miinide kahjutuks tegemine ning turvalisuse tõstmine nii koolide ümbruses kui kooliteel.
- 2) Õpetajate arv ja õpetamise kvaliteet – Afganistanis ei ole piisavalt korralikult haritud õpetajaid, samuti ei ole piisavalt naisõpetajaid, kes õpetaks tüdrukuid. Õpetajatel pole ka korralikke materjale ega abivahendeid õpetamiseks. Meie pakutud lahenduseks oleks õpetajate koolitamine kohalikes keskustes, nii et koolitused jõuaks kõikidesse piirkondadesse, samuti kõrgkoolide suurem rahastamine (keskendudes sellele, et haridus muutuks kättesaadavamaks vaestele õpilastele ja tulevastele naisõpetajatele).
- 3) Teatud ühiskonnagruppide koolist kõrvalejäämine – väikseima kooliskäivate laste protsendiga on Afganistani (teismelised) tüdrukud, nomaadide lapsed ja mõningate konservatiivsete perede lapsed. Lahenduseks võiks olla suurema hulga naisõpetajate koolitamine, sest perekonnad peavad seda sobivamaks kui naised õpetavad tüdrukuid ning üleriigiline õppekava, et nomaadide lapsed saaksid eri piirkondade koolides õppida samu asju.
- 4) Ebapiisav taristu – paljudes piirkondades elab suur hulk lapsi koolist kaugel, puudub organiseeritud transpordisüsteem ja teed on väga halvas korras. Seda probleemi saaks lahendada ehitades neisse küladesse enam kohalikke koolimaju ja koolitades enam kohalikke tee-ehitajaid.

Sõpruskoolde õpilaste manifest

Ühiskonna arengu aluseks kõigis valdkondades on haridus. Haritud elanikkond on innovatiivne, omab paremaid eluks vajalikke oskusi, teeb elus paremaid valikuid, oskab oma tervise eest paremin hoolitseda, on võrdsem, mõistab paremini keskkonnaprobleeme, ülemaailmset seotust ja demokraatiat.

Kuigi haridus on üks põhilisi inimõigusi, on UNESCO andmetel maailmas ikka veel 67 miljonit last, kes ei käi koolis. 5 miljonit neist elab Afganistanis. See on peaaegu pool Afganistani lastest ja enamik neist, kes koolis ei käi, on tüdrukud.

Hariduse olukorra parandamine Afganistanis parandaks olukorda riigis tervikuna. See viiks arenguteni kõigis valdkondades: vaesus, tervishoid, demokraatia ning lõpuks ka rahu.

Peamised probleemid ja lahendused

1. Turvalisus

Oluline põhjus, mille tõttu paljud Afganistani lapsed ei saa koolis käia, on vähene turvalisus. Sellega on seotud paljud probleemid, näiteks:

- Lapsi rünnatakse kooliteel, eriti tüdrukuid
- Vanemaid, kes omalapsed kooli saavad, ähvardatakse ja rünnatakse
- Pommi- ja muud rünnakud koolide vastu, eriti tüdrukute koolide
- Miiniväljad kooliteede piirkonnas
- Lapsed võivad sattuda käimasoleva konfliktiga seotud intsidenti

Meie usume, et need probleemid tuleb lahendada ja selleks on nii pikaajalisi kui lühiajalisi lahendusi.

Lühiajalised on:

- Miinide kahjutuks tegemine.
- Koolitee turvalisemaks muutmine ja turvalisuse suurendamine koolipäeva jooksul, seda turvalisemate koolimajade kaudu, vajadusel müüride ehitamisega koolimajade ümber.

Pikaajalised lahendused on dialoogi loomine kõikide osapoolte vahel, et arutada nendega, mis kasu on haritud elanikkonnas. Me usume, et see on kõigist lahendustest kõige tähtsam.

2. Õpetajate arv ja õpetamise kvaliteet Afganistanis

See küsimus on ülioluline Afganistani lastele ja noortele kvaliteetse hariduse andmisel. Meie arvates on vaja lahendada järgmised probleemid:

- Kvalifitseeritud õpetajate (ja üldse õpetajate) puudus Afganistani koolides. Õpetajate arv ei ole piisav ja ei vasta õpilaste arvule.
- Naisõpetajate puudus Afganistani haridussüsteemis
- Õppematerjalide ja õppevahendite puudus õpetajatel
- Õpetajate vähene koolitatus õppeainete sisu ja õpetamise metodoloogia osas (muuhulgas spetsiaalsete ametite ja kutsehariduse õpetajate)

Seetõttu soovime järgmisi samme, et olukorda parandada:

- Pakkuda enam kohalikku õpetajakoolitust, et kindlustada ligipääs koolitustele ka keskustest kaugemal asuvatele õpetajatele

Koolitused ei peaks keskenduma ainult ainele endale, aga ka uuenduslikele meetoditele, mis tugevdavad kriitilist mõtlemist ja annavad õpilastele oskusi, mida nad saavad praktilises elus kasutada. Eriline tähelepanu peaks olema kutseõpetajatel ja konkreetsete ametite õpetajatel. Me arvame, et kutseõpe ja ametite õppimine toetaks kohalikku ettevõtlust ja võimaldaks kohalike ettevõtete arengut.

- Suurendada rahalist toetust kõrgharidusele ja kindlustada kõigile ligipääs kõrgharidusele (spetsiaalsed stipendiumid vaestele õpilastele ja tulevastele naisõpetajatele). Pakkuda õpetajate baaskoolitust kohalikul tasandil. Need koolitused peaksid osaliselt asendama tulevaste õpetajate kvaliteetset kõrgharidust.
- Varustada õpetajad kvaliteetsete õppematerjalide ja -vahenditega (kaasa arvatud internetiühendus), et nad saaksid kasutada erinevaid infoallikaid ja metodoloogiad
- Klassivälise tegevuse (hobitegevus) ja kogukonnapõhise hariduse toetamine

Me usume, et need sammud on olulised, parandamaks Afganistani õpetajate töötingimusi ja professionaalsust.

3. Suurendada haavatavamate ühiskonnagruppide kaasamist haridusse

Afganistanis on teatud ühiskonnagrupid, mille seas on koolikäivate laste protsent madalam:

- Tüdrukud, eriti teismelised tüdrukud
- Nomaadide lapsed
- Teatud konservatiivsed perekonnad

Lahendused:

- Üks lahendusi, et rohkem tüdrukuid haridusse kaasata, on suurema hulga naisõpetajate koolitamine. Perekonnad saadavad tüdrukuid parema meelega kooli kui neid õpetavad naised, seda nii kultuurilistel kui religioossetel põhjustel. See on hetkel probleemiks, sest ei ole piisavalt haritud naisi, kes suudaks õpetada, seetõttu on vaja koolitada enam naisõpetajaid.
- Üleriigilise õppekava koostamine tooks kasu nomaadide lastele, sest nad õpiksid sama õppekava järgi ükskõik, kus piirkonnas nad koolis käiks
- Koolide ehitamine kogukondadesse koostöös usujuhtidega, et julgustada konservatiivsete perede lapsi koolis käima

4. Ebapiisav taristu

Korraliku infrastruktuuri puudumine on Afganistanis suur probleem ja seetõttu ei käi paljud lapsed koolis. Probleemid selles valdkonnas on järgmised:

- Liiga pikad vahemaad koolide vahel, koolide puudus. Paljud lapsed elavad oma lähimast koolist väga kaugel.
- Transport. Et kool võib olla kodust kaugel, oleks vaja ühistransporti, et kooli minna. Praegu kõnnivad paljud lapsed iga päev kooli mitmeid kilomeetreid.
- Teede halb seisukord. Kooliteed on väga raske läbida.

Meie ettepanekul oleks lahenduseks järgmised sammud:

- Küladesse kohalike koolide ehitamise toetamine.
- Kohalike tee-ehitajate koolitusprogrammid.
- Kasutatud, kuid heas korras olevate ühistranspordivahendite (bussid, kiirabiautod, politseiautod jms.) saatmine Afganistani.

Sõpruskoolide projekti rahastab Euroopa Komisjon.

